

Factsheet RINGMUS

Eieren leggen	Broeden	Jongen vliegvlug na
2-7 dagen	11-14 dagen	15-20 dagen
= minimaal 28 dagen van eileg tot vliegend jong		

Ringmussen zijn sociale vogels die graag in elkaars nabijheid broeden en in groepsverband overwinteren. Ze leven aan de rand van dorpen en op boerenerven in kleinschalige boerenlandschappen met relatief veel akkers. Ze komen ook voor in uiterwaarden met ruigten en struwelen. De ringmus leeft van zaden van grassen en akkeronkruiden, maar ook van graankorrels als die beschikbaar zijn. Ringmussen zijn schuwe vogels, die bij het minste of geringste onraad dekking zoeken in heggen, struweelhagen of boomsingels.

KALENDER

Maart-april
Aanvang broedseizoen

Buiten-beeld - Ruurd Jelle van der Leij

- Ringmussen zijn holenbroeders. Ze nestelen in natuurlijke holtes (eikenstobben, knotwilgen, hoogstam), in nissen en spleten in schuren en onder daken, en in nestkasten. Soms zijn ze 'inwonend' aan de zijkant van nesten van ooievaars of roofvogels.
- Man en vrouw bouwen samen aan het nest dat bestaat uit een koepel van plantenstengels, hooi en takjes bekleed met (dons) veertjes, mos en haren van vee en huisdieren.

Eind april-augustus
Broedseizoen

Erik Hoogervorst

- Elk paar heeft twee en soms drie legsels van 2-7 eieren. Deze worden bebroed door het vrouwtje.
- De nestjongen worden gevoerd met insecten en spinnen. Kort na het uitvliegen schakelen de jongen over op een dieet van zaden.
- Ringmussen zijn erg gevoelig voor verstoring bij het nest.

September-maart Buiten het broedseizoen

Buiten-beeld - Michel Geven

- Het merendeel van de ringmussen blijft in Nederland, een klein deel trekt weg naar noordelijk Frankrijk of Engeland.
- Als er voldoende voedsel is, zijn ringmussen het hele jaar in het broedgebied aanwezig. Zo niet, dan gaan ze in groepsverband rondzwerven op zoek naar goede voedselbronnen, zoals zadenrijke ruigtes, stoppels en overstaand graan. Ze maken ook gebruik van voedertafels en andere bijvoerplekken.

Inrichting

Behoud kleinschalig landschap met veel elementen, zoals struwelen, heggen, hagen, hoogstamboomgaarden en rommelige overhoekjes.

Bescherm nestplaatsen zoals oude schuurtjes en oude bomen met holtes. Hang eventueel nestkasten op. Voor ringmussen geschikte nestkasten zijn soortgelijk aan die voor de koolmees, maar met iets grotere invliegopening (40mm).

Beheer

Leg kruiden- en insectenrijke randen aan rondom akkers en graslanden, bij voorkeur aansluitend op struwelen of hagen. Om kruiden en insecten een kans te geven, moet de rand extensief beheerd worden. Gebruik geen bemesting en bestrijdingsmiddelen, maai ze pas aan het einde van de winter. Maak deze randen zo breed mogelijk (>10 m).

Laat een graanakker geheel of gedeeltelijk ongeogst - minimaal tot half maart, of zolang als ringmussen ervan eten. Doe dit in de buurt van struwelen, heggen of hagen, zodat ringmussen bij gevaar dekking kunnen zoeken (zie factsheet [Wintervoedselveldje](#)).

Zorg voor kruidenrijke stoppels van graan of andere gewassen, minimaal tot half maart (zie factsheet [Overwinterende graanstoppels](#)).

Vermijd het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

De ringmus in Nederland

Ringmussen komen in heel Nederland voor, maar vooral in de noordoostelijke provincies. Sinds de jaren zeventig is de populatie met 80-90% afgenomen tot circa 25.000-38.000 broedparen. Deze afname duurt nog steeds voort. Mogelijke oorzaken zijn een afgenomen beschikbaarheid van nestholtes, verminderd voedselaanbod in de vorm van insecten en zaden, en toegenomen predatie. Achterliggende oorzaken daarvan zijn respectievelijk het verdwijnen van landschapselementen, hoogstamboomgaarden en oude gebouwen, het gebruik van bestrijdingsmiddelen en het verdwijnen van (extensieve) graanteelten met bijbehorende stoppels, en een toename van het aantal predatoren.

Meer weten?

- Algemene soortinformatie: boerennatuurwijzer.nl/doelsoorten/ringmus/
- Artikel over 40 jaar ringmus: pub.sovon.nl/pub/publicatie/18741
- Artikel over nestkastonderzoek in Friesland: natuurtijdschriften.nl/pub/700591

Shutterstock